TØNDER KOMMUNE

Nationalpark Vadehavet
Havnebyvej 154
6792 Rømø

Myndighed I - Teknik og Miljø

Tlf. +45 74 92 92 92
Mobil +45 21 78 94 02
E-mail
emgmi@toender.dk

Sagsnr.:
01.05.08-P25-3-26
KS: KG

26. november 2026

Dispensation fra § 3 til rydning af træer

Konsulent Jesper Tofft har, på vegne af Nationalpark Vadehavet og lodsejer, søgt dispensation til delvis rydning af opvækst på et areal på matriklerne 245, 246, 247 og 424, Kongsmark, Rømø. Arealet er registreret som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens[1] § 3. Det ansøgte areal kan ses på oversigtskort i bilag 1.

Afgørelse

Tønder Kommune meddeler hermed dispensation[2] til rydning af træer indenfor det afgrænsede projektområde på matriklerne 245, 246, 247 og 424, Kongsmark, Rømø. Dispensation gives på nedenstående vilkår.

Vilkår

Tønder Kommune dispenserer på følgende vilkår:

- Der må ryddes træer på det ansøgte areal, som er indtegnet på oversigtskort i bilag 1.
- Rydningen må foregå i perioden 1. oktober til 1. marts, af hensyn til eventuelt ynglende fauna.
- Rydningen skal foregå skånsomt, så jordbunden og vegetationen påvirkes mindst muligt.
- Der må ikke ske køreskader på heden. Der skal anvendes en let skovningsmaskine med larvefødder, og såfremt det er nødvendigt for at undgå skader, skal der anvendes køreplader under rydningen.
- Det fældede materiale skal fjernes fra arealet umiddelbart efter rydningen og må ikke henlægges på beskyttede naturområder.

---

[1] Lov 9 af 03. januar 1992 om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024.
[2] Kommunen dispenserer i medfør af § 3, jævnfør § 65, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven

TØNDER KOMMUNE

Begrundelse

Heder over 2500 m^2 er beskyttet mod enhver form for tilstandsændring uden foregående dispensation. Loven administreres restriktivt, dog kan kommunen i særlige tilfælde dispensere, hvis tilstandsændringerne vurderes at være naturforbedrende for heden.

Heder er naturligt domineret af dværgbuske som hedelyng, klokkelyng og revling samt enkelte arter af græsser og urter. Tilgroning med træer som gran, fyr og birk er en trussel mod lysåbne naturtyper som heder, da høje vedplanter blandt andet kan udkonkurrere de naturtypekarakteristiske planter.
Da heden i projektområdet er under tilgroning af især fyrretræer, ønsker Nationalpark Vadehavet at rydde vedplanter over 1 meters højde, for at opretholde de lysåbne forhold i heden.

Tønder Kommune vurderer, at rydning af træer indenfor projektområdet vil forbedre naturtilstanden af heden, ved at bevare arealet som lysåbent og dermed fremme udbredelsen af arter, karakteristiske for hede. På den baggrund meddeler kommunen dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til det ansøgte.

Redegørelse

Konsulent Jesper Toft har, på vegne af Nationalpark Vadehavet og lodsejer Karen Margrethe Hansen, ansøgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til delvis rydning af et hedeareal på Rømø.

I ansøgningen står det beskrevet, at der er tale om et fint hedeareal med en værdifuld hede- og hedemosevegetation med bl.a. hedelyng, klokkelyng, benbræk, klokke-ensian m.fl., men at området er under tiltagende tilgroning med gran og fyr.

Nationalpark Vadehavet ønsker at foretage en delvis rydning på det ansøgte areal, for at forbedre vækstvilkår for især klokke-ensian, da denne art er foderplante for den truede sommerfugl ensian-blåfugl, som nationalparken arbejder for at fremme.

Der ansøges om at fjerne alle småbuske og træer over 1 meters højde indenfor det angivne areal, hvilket hovedsageligt er gran og fyr samt lidt birk.
Det står beskrevet, at rydningen foretages med en let skovningsmaskine på larvefødder, så den ikke trykker væsentligt på jordbunden, men at forstyrrelser af jordbunden er en positiv vækstfaktor for klokke-ensian, som ofte foretrækker at vokser i hjulspor og steder, hvor køer har trådt jorden op.

Det tilføjes derudover i ansøgningen, at alt afskåret/fældet materiale vil blive fjernet fra arealet og lavet til flis.

Tønder Kommune har den 24. februar 2026 besigtiget en del af heden indenfor projektområdet. Der blev ikke foretaget en registrering af arter på denne besigtigelse, men som det ses på billedet herunder, fremstod arealet vådt og med tilgroning af især fyrretræer.

Figur 1. Billede fra besigtigelse den 24. februar 2026.

Forhold til anden lovgivning

Projektområdet er omfattet af en fredning. Fredningsnævnet har ved brev den 6. november 2026 meddelt, at det ansøgte ikke kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne, forudsat at rydningen sker på skånsom vis.

Vurdering i forhold til Natura 2000 og bilag IV-arter

Natura 2000
Tønder Kommune er forpligtet til at vurdere, om et projekt kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt. Hvis en væsentlig påvirkning af bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlagene for et Natura 2000-område ikke kan udelukkes, skal der foretages en nærmere vurdering af projektets konsekvenser for området.

Projektområdet ligger indenfor Natura 2000-område nr. 89 Vadehavet, og herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 65 Rømø samt habitatområde nr. 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde.

Arter af fugle på udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F65:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 65		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Mørkbuget knortegås (T)
	Gravand (T)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Klyde (Y)	Hvidbrystet præstekrave (Y)
	Hjejle (T)	Islandsk ryle (T)
	Sandløber (T)	Almindelig ryle (TY)
	Brushane (Y)	Lille Kobbersneppe (T)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (Y)
	Sandterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Natravn (Y)	Blåhals (Y)

Figur 2. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde nr. 65. (T) står for trækfugl og (Y) står for ynglefugl.

Der er ikke kortlagt levesteder for nogle af fuglearterne på udpegningsgrundlaget i projektområdet. Det er muligt, at fuglene forekommer i området. Dog vurderes bevaringsstatus for fuglene ikke at blive påvirket af projektet, da selve udførslen af rydningen vil være en mindre, midlertidig forstyrrelse uden for fuglenes yngleperiode. Derudover er træerne, som fældes, ikke potentielle levesteder for fuglene.

Arter og naturtyper på udpegningsgrundlag for habitatområde H78:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 78		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Flodmunding (1130)
	Vadeflade (1140)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Vadegræssamfund (1320)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Gråriskklit (2170)	Skovklit (2180)
	Klitlavning (2190)	Visse-indlandsklit (2310)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Stilkege-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Grøn køllenguldsmed (1037)	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)	Havlampret (1095)
	Laks (1106)	Snæbel* (1113)
	Stavsild (1103)	Odder (1355)
	Gråsæl (1364)	Spættet sæl (1365)
	Marsvin (1351)	

*Figur 3. Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 78. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype.*

Projektområdet er kortlagt som habitatnaturtype klitlavning (2190) i god tilstand.

Figur 4. Kort over kortlagt habitatnatur. Den kortlagte habitatnaturtype klitlavning (2190) er skraveret med grønt. Projektområdet er indtegnet med grønt.

Naturtypen klitlavning omfatter fugtige og vanddækkede klitlavninger med dominans af urteagtige planter eller frit vand.
I Natura 2000-plan 2022-2027 for området N89 Vadehavet, beskrives det, at arealerne med klitlavning indenfor N89, som er vurderet til at være i moderat til ringe naturtilstand, typisk er påvirket af tilgroning med højere urter og vedplanter.
Tønder Kommune vurderer, at projektet med rydning af træer vil bidrage til, at området bevares i god tilstand samt at området opnår gunstig bevaringsstatus.

Arterne på udpegningsgrundlaget for H78, som bæklampret, snæbel, gråsæl osv., vurderes ikke at forekomme i området, da der ikke er levesteder for arterne i projektområdet. De vil derfor ikke blive påvirket af projektet.

Det er dermed Tønder Kommunes vurdering, at det kan udelukkes, at projektet vil have en væsentlig påvirkning på arter og naturtyper på udpegningsgrundlagene for Natura 2000-områder.

Bilag IV-arter
Tønder Kommune er forpligtet til at tage hensyn til leve- og voksesteder for bestemte dyre- og plantearter, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV, også hvis disse leve- og voksesteder ligger uden for habitatområder.

Der er registreret spidssnudet frø ca. 600 meter fra projektområdet. Spidssnudet frø er tilknyttet lysåbne vådområder, hvor de yngler i vandhuller, og det er muligt, at der forekommer spidssnudet frø i området. Det vurderes dog, at rydning af træer i området ikke vil påvirke spidssnudet frø eller andre paddearters yngle- og rasteområder negativt. Rydningen vil derimod forbedre hedeområdet som levested, da heden holdes lysåben.

Markfirben er tilknyttet tørre, lysåbne naturtyper, med tilstedeværelse af områder med mere eller mindre blottet sand, hvor markfirben kan yngle eller raste. Markfirben forekommer på Rømø, dog vurderes det, at heden indenfor projektområdet er for våd til, at der er egnede yngle- og rastesteder for markfirben. Markfirben vil derfor ikke blive påvirket af projektet.

Der vurderes ikke at være potentielle yngle- og rasteområder for andre bilag IV-dyrearter i eller i nærheden af projektområdet, som kan blive påvirket.

Ingen af habitatdirektivets bilag IV-plantearter er registreret i Tønder Kommune og de vurderes ikke at være i projektområdet.

På den baggrund vurderer Tønder Kommune, at en skånsom rydning af træer indenfor projektområdet kan foregå uden at skade bilag IV-arter.

Klage

Kommunens afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet[3]. Afgørelsen vil blive offentliggjort på Tønder Kommunes hjemmeside og de klageberettigede orienteres. Jeg har vedlagt en klagevejledning. Klagen skal være indgivet via klageportalen til Miljø- og Fødevareklagenævnet senest den 25. december 2026.

Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hvis der kommer klager, vil kommunen orientere dig om det.

Dispensationen falder bort hvis den ikke er blevet brugt inden tre år fra modtagelsen.

3 Afgørelsen kan påklages til Miljø og Fødevareklagenævnet jf. §78 i naturbeskyttelsesloven

TØNDER KOMMUNE

Venlig hilsen

Emma Gonnsen Michelsen
Miljømedarbejder

Myndighed I - Teknik og Miljø
Wegners Plads 2
6270 Tønder
toender.dk

TØNDER KOMMUNE

Bilag 1 – Oversigtskort

Figur 5. Oversigtskort. Området, hvor der meddeles dispensation til rydning af vedplanter, er markeret med grøn.

Klagevejledning

Naturbeskyttelsesloven

Du kan klage over afgørelser, truffet efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser, til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Afgørelsen kan påklages af

- Modtager for afgørelsen.
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører.
- Offentlige myndigheder.
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra tidspunktet for bekendtgørelsen.

En tilladelse må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Er der klaget rettidigt, må tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder ved at søge på "klageportal" på borger.dk eller virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.
En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for private og kr. 1.800 for virksomheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klageberettiget eller Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen. Gebyret bliver også betalt tilbage, hvis klager får helt eller delvis ret.

Hvis afgørelsen bliver påklaget af andre, underretter kommunen dig om klagen.

Hvis du vil indbringe afgørelsen for en domstol, skal det ske inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk.1.